

80

Frank Buchman

Av dr. philos. Vemund Skard

Vinteren 1949—50 hadde en afrikansk politiker i London ført en forgjeves kamp for sitt lands selvstendighet. Det var presidenten for to store vest-afrikanske koloniers såkalte nasjonalråd, som representerte 200 fagforeninger, politiske partier og stammeforbund. Han var blitt avvist av det britiske kolonidepartement, og en Londonavis presenterte ham som «svart oppvigler». Men hans organisasjon hadde gitt ham fullmakt til å tale sin sak for et hvilket som helst forum. Nå hadde han innbydelse til å tale i «Folkenes kongress mot imperialismen» og derifra å reise til en konferanse i Praha og avslutte reisen med et besøk i Moskva.

Da kom han til å tilbringe en aften i dr. Frank Buchmans hjem i London. Dette besøket skapte forandring i hans reiseplaner, for derifra drog han ikke gjennom jernteppet, men til Moralsk Opprustnings treningscenter Caux i Sveits.

Da han kom tilbake til London, fikk han uhyggelige nyheter fra sitt hjemland: 20 mennesker var blitt drept da politiet hadde åpnet ild mot streikende innfødte arbeidere. Medlemmer av kommunistpartiet begynte å presse på ham: Han måtte gi ordre til motaksjon.

Isteden fløy han til sitt hjemland. På flyplassen ble han møtt av en rekke nasjonalistiske politikere, hvorav flere var hans bitre motstandere. En av disse har senere fortalt at de stod ferdige til å sette blodbadet igang og bare ventet på at nasjonalråds-presidenten skulle gi startsignalet.

Signalet kom ikke. Isteden tok presidenten en av sine motstandere med seg i bilen hjem. Underveis sa han at han beklaget den politiske rivalisering som hadde vært

mellom dem, og sa at han heretter i enhetens interesse ville samarbeide med ham til beste for landet. Det gikk ikke lenge før han var blitt forsonet med alle sine tidligere motstandere.

En tid etter kunne et fremtredende innfødt parlamentsmedlem si: «Den forandrede holdning hos nasjonalrådets president er det som har gjort at London-konferansen om vårt lands politiske selvstendighet har lyktes og har ført til at det ble tilbudt oss selvstyre.» Og da dronning Elizabeth på sin verdensreise i 1956 hadde besøkt landet, skrev regjeringsorganet: «Dronningens besøk kunne ikke ha funnet sted uten den stabilitet som er blitt skapt gjennom MRA.»

Nasjonalråds-presidenten, advokat Nnamdi Azikiwe, senere statsminister i Øst-Nigeria, sier selv om det som hendte: «Det er alt sammen takket være Frank Buchman.»

Det som her er nevnt, gir en antydning av hva han har arbeidet med i de senere år, han som idag fyller 80 år, — dr. Frank N. D. Buchman, grunnleggeren av Moralsk Opprustning.

Han er født i Pennsylvania og er av tysk-sveitsisk slekt. Trekk fra barneårene kan være karakteristiske: Det fortelles at når han kom hjem til middag, kunne man aldri vite hvor mange venner han hadde bedt med seg hjem! Interessen for mennesker og omsorgen for mennesker preget ham tidlig, men den gikk dypere enn til hygge og adspredelse. «Jeg bad engang Gud gjøre meg overfølsom for menneskers behov», har han sagt, «og ofte har jeg nesten anget på at jeg har bedt den bønne.» Det er sikkert ikke mange gitt å være så fintmerkende for hva andre mennesker dypest sett trenger — og ha en slik vilje og evne til å gi dem det.

Efter fullført teologisk utdanning var han en tid luthersk prest

og ledet senere det kristne arbeide ved Pennsylvania statsuniversitet. Et vendepunkt i hans liv inntrådte under et besøk i England i 1908. Bitterhet mot tidligere medarbeidere hadde ført ham inn i en krise. Nå kom han til erkjennelse av sin egen skyld — både hva den hadde kostet hans medmennsker og hva den hadde kostet Kristus. Han skrev til alle de seks personer det gjaldt, og bad dem om tilgivelse for den bitterhet han hadde båret på overfor dem.

Et slikt ærlig oppgjør med fortiden viser et grunntrekk ved hans livsform. Bønn om tilgivelse virker befriende til begge sider. Her gjaldt det personlige forhold; men trengs ikke det samme overalt? Det er dette en av hans venner i Det fjerne østen nettopp nå ivår har demonstrert så slående: Den japanske statsminister Kishi har besøkt en rekke av de land som var Japans fiender under krigen, og offentlig bedt om tilgivelse for sitt lands fremferd. Det har gjort et sterkt inntrykk i disse land, og den nye holdning har allerede ført til konkrete resultater i forholdet til flere av dem.

Det er slike ting som har fått en annen regjeringssjef til å omtale statsminister Kishi som en av pionerene for nasjonenes moralske opprustning.

Fra tidlige år har Frank Buchman gjort omfattende reiser, ikke minst i Det fjerne østen. I en årrekke var han også foreleser ved et amerikansk presteseminar; men i 1921 sa han opp sin stilling for å ofre seg helt for det arbeide som etterhvert hadde tatt form.

«Du har ikke gjort arbeidet godt nok hvis du ikke har trenet 10 mann til å gjøre det bedre enn du gjør det selv» — det har vært en rettesnor for ham. Et intimt samarbeide i full åpenhet er typisk for det team eller arbeidslag som begynte å vokse frem i årene efter den første verdenskrig.

Fra slutten av 1920-årene var det vanlig å omtale dette team som Oxfordgruppen — efter den by som mange av hans medarbeidere skrev seg fra. På denne tid besøkte han flere land med store internasjonale arbeidslag; midt i 1930-årene var han også i de nordiske land.

I 1938 lanserte Frank Buchman slagordet Moralsk Opprustning, og

FRANK BUCHMAN

dette er senere blitt brukt som navn både på det verdensomspennende arbeide, på arbeidslaget og på den ideologi som etterhvert ble utformet.

Dette skjedde i overgangen til en tid hvor de ideologiske motsetninger i verden slo ut i lys lue. Når det gjelder disse motsetninger, kom krigen til å gi et interessant vidnesbyrd om det standpunkt en totalitær ideologi måtte innta til Frank Buchmans arbeide. I 1942 utarbeidet det tyske Reichssicherheitshauptamt en hemmelig rapport, Die Oxfordgruppenbewegung, og her behandles denne ideologi som en farlig fiende for en stat som den nasjonalsosialistiske, fordi — som det heter — «Oxfordgruppen og de politiske demokratier supplerer og befrukter hverandre på det beste.»

Efter krigen var det en rekke av MRA's venner i Sveits som kjøpte det nedslitte luksushotellet Caux, gjorde det istand og stilte det til disposisjon for arbeidet. Her var det anledning til å holde større internasjonale konferanser, og det er idag ikke mindre enn 118 nasjoner som har vært representert ved møtene her. Hit har statsmenn som Adenauer og Schuman kommet, her kunne representanter møtes fra nasjoner som lå i krig eller hvor det var opprør, og oppta uformelle drøftelser. Fremstående statsmenn har da også understreket betydningen av denne plattform for drøftelse — på en tid da kontakt ellers var meget vanskelig. Dette gjelder ikke minst ledere av nye stater i Afrika.

Efterkrigstidens dype splittelse — under atombombens skygge — har som vi vet gitt en totalitær ideologiens store chance.

Vi har nådd et punkt hvor menneskene enten må finne en løsning på sine problemer eller bli tilintetgjort av dem. Og hva er løsningen? Den ligger i en statsmannskunst som kan sende den alminnelige mann ut med visjon, med fellesskap og med plan for å bygge en ny verden.

Har det noen mulighet for å lykkes?

Det kjente engelske tidsskrift New Statesman and Nation har for noen år siden pekt på at det var Frank Buchman og Oxfordgruppen som har vært opphavet til og in-

spirert Schuman-planen — dette storstilte forsøk på å umuliggjøre krig mellom de gamle motstandere Tyskland og Frankrike, og skape et varig samarbeide. Tidsskriftets vurdering får stå for dets egen regning, men både Tyskland og Frankrike har dekorert Frank Buchman med sine høyeste ordener som anerkjennelse av det han har gjort for å skape forsoning mellom de to land.

Overfor vår splittede og angstredne verden hevder Frank Buchman at vest må forvandles så gjennomgripende at det kan vinne øst. Vesten må med andre ord virkelig gjøre et demokrati i ånd og sannhet, et samfunn med frihet og rettferd. Det vil være en realitet som tilfredsstiller det dypeste behov også i øst. Og i ideologiens verdenskrig er dette den eneste mulighet for å overleve. For demokratiene kan ikke idag forsvare seg uten en ideologi som kan forene demokratene og vinne kommunistene.

Frank Buchman har gitt antydninger til en slik inspirert ideologi for demokratiet, og gjennom levende mennesker gitt bevis for at den fungerer.

Og når Frank Buchman idag fyller 80 år, ser han med takk og ydmykhet tilbake på hva han er blitt brukt til. Men man vil ikke forstå ham hvis man tenker på ham bare som en leder av en bevegelse. Det som betinger hans enestående stilling, er hans evne til trofast vennskap med mennesker som han kanskje bare flyktig har møtt. Det er ikke bare statsledere — fra Sun jat Sen, Gandhi og Ali Jinnah til Adenauer og Schuman, det er mannen i gaten som nergsjåføren i New York og melkemannen i Caux.

Frank Buchmans arbeide har vært strategisk, men det har ikke vært en strategi hvor mennesker er blitt brikker i et spill. Han er overbevist om at Gud har ledet ham til statsmenn, men hans vennskap gjelder dem som mennesker. Og når han har vendt seg til politikere, er det ikke fordi han har mindre omsorg for de helt alminnelige menn som han omgir seg med, men forat løsningen skal nå ut til millionene før det er for sent.

Vemund Skard.